

5. Дидактичко полазиште: (индуктивно) учење помоћу примера

Овај приручник доноси класични индуктивни приступ учењу помоћу примера. Проучавањем или тако што ће искусити један пример или њих неколико ученици могу да схвате један општи, апстрактни принцип или увид. Овај приручник приказује како наставник у три корака поучава помоћу примера:

1. Наставник пажљиво бира пример и одлучује кроз који медиј и методе ће га презентovati ученицима.
2. У фазама расправе и размишљања, ученици развијају своје опште разумевање и схватају кључне појмове које је пример показао.
3. Ученици у новом контексту примењују и тестирају новостечена сазнања и системе категорисања (утврђивање градива, трансфер).

За подршку наставника у реализацији 2. корака за све наставне јединице, користи се шема која упућује на три димензије образовања за демократско грађанство и дечија права (видети у Првом делу приручника). Предлажу се кључна питања за усмеравање размишљања ученика у разреду. Размишљање ученика је веома важно; ни наставници ни ученици не треба да занемаре циљеве учења, већ њих треба ученици својим речима да дефинишу као нешто што су разумели, искусили, увежбали, или желе да то примене у будућности. Размењујући своја сазнања у разреду ученици ће имати користи једни од других, као и разредна заједница у целини.

Процеси учења постаће ефикасни уколико ученици знају зашто и у коју сврху уче одређене информације, појмове и категорије, вештине, односно начине и начела понашања у демократским заједницама. Фазе размишљања и дискусије требало би не само да извуку опште закључке из конкретних примера, већ и да обухвате целокупан процес учења. У смислу конструктивистичког учења, ученици ће постати свесни личног приступа учењу у целини и сазнаће којем типу ученика припадају, те које су њихове специфичне предности и потребе за учењем. Настава у духу људских права ("кроз") подстиче наставнике да ученицима дају и простора и времена за учење у складу са њиховим потребама. Тада можемо постати свесни својих профила као ученика, а тај профил је део нашег идентитета.

Са становишта демократског вођства, наставник не би требало да сметне с ума циљеве наставе већ да их подели са ученицима, што само по себи претвара план часа у вежбу демократског одлучивања.

На крају, овај облик мета-учења на часовима дечијих права ствара модел како научити ученике да организују своје властите процесе учења. У савременим друштвима процеси промене, на пример, у друштву, технологији, привреди, глобализацији или животној средини, постају динамичнији и комплекснији. Ово представља нове изазове за будуће генерације – да би успели у свом послу и да би били способни да учествују у доношењу одлука, треба да учествују у процесу учења током целог живота, при том да решавају проблеме које нико у школи данас не може предвидети. Наши ученици треба да постану стручњаци у кооперативном учењу, раду на пројектима, проценама поступка и решавању проблема. У овом приручнику, предложили смо неке мале кораке за децу на почетку живота у својству протагониста процеса учења.